

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מסירות נפש על חסידות

תולדות הרה"ח ר' שמואל בצלאל שעפטל נ"ע (הרשב"ץ)
התקרבותו לחסידות והתקשרותו לרבתינו נשיאנו

גיליון ז'
שנה תשיעית

יוצא לאור על-ידי

ועד „חיילי בית דוד”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה
ה' תהא שנת עתה אראנו – שנת "ביאת משיח"
שנת הק"י להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שלשלת ארוכה בדברי ימי החסידות והחסידים

"דברי ימי החסידים ותולדותם הולכים שלובי זרוע עם דברי ימי תורת החסידות ותולדותה, כי בכל דוד ודור נולדו על ברכי החסידות יחידי סגולה מקרב החסידים אשר נתנו נפשם לבם ומאדם על תורת החסידות ודרכי עבודתה, ובגלל זאת זכו לשם תהלה ולתפארת בשם קבוע לדורי דורות.

. . בקובץ "התמים" חוברת ראשונה היוצא כהיום, נותנים אנחנו תולדות הרב החסיד רבי שמואל בצלאל ב"ר שלום שבתי נ"ע שעפטל אשר זכה לשם קבוע בתואר "הרשב"ץ".

תולדות הרשב"ץ נ"ע כתוב הוא ע"י אחד מחברי תלמידי התמימים שי', אשר שמע מפי הרשב"ץ נ"ע בימי היותו בליובאוויטש".

(קובץ 'התמים' חוברת א', ע' 10)

יוצא לאור על-ידי

ועד "חיילי בית דוד"

בית משיח – בית חיינו

770 איסטערן פארקווי, ברוקלין, נ.י.

להקדשות, תרומות או להצטרפות לרשימת הדיוור בדוא"ל,

ניתן לפנות לכתובת: vaad770@gmail.com

כמו-כן, ניתן להוריד את הקובץ השבועי באתר:

www.groups.google.com/group/vaad770

אל אחינו התמימים ואנ"ש יחיו, שלום וברכה

לקראת ב' אייר, יום הולדתו של כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע –

הננו מוציאים לאור קובץ **"מסירות נפש על חסידות"** – ובו רשימה מדברי ימי הרב החסיד ר' שמואל בצלאל שעפטל נ"ע – המכונה הרשב"ץ.

ברשימה זו מופיע תיאור חי מקורות חיי והתמסרות נפשו, כיצד סבל ייסורי גוף ונפש נוראיים והיה מוכן להקריב את כל כולו ממש, על מנת להגיע אל האמת – להתחבר לאור החסידות ולהתקשר לרבותינו נשיאנו.

וכך כותב אודותיו כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בא' משיחותיו¹:

"מורי ורבי ר' שמואל בצלאל – מכונה רשב"ץ – הנה אחרי תלאות ביסורי בשר ויסורי נפש בעינויים ודיחויים שונים ושלשלת של עמל עניות ורעב, הנה סוף סוף זכה לאור של קירוב גדול ופנימי מאת הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מוהר"ש אשר הואיל לקרבו בקירוב פנימי נפלא, ובחר בו למסור – את חינוכו של בנו האמצעי, הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, בהיותו עדיין בצעירותו".

הרשימה נדפסה בקובץ 'התמים' חוברת א', ע' סז.

בהמשך ליומן שנדפס בשבוע שעבר – הבאנו כהוספה – קטעים מיומן תחילת חודש אייר ה'תנש"א, המתאר את המשך המאורעות בעקבות שיחת כ"ח ניסן, מתוך יומן "בית חיינו" שי"ל ע"י מערכת 'פאקס אַ שיחה'.

מובא בקשר עם מלאת 20 שנה למאורעות אלו. אי"ה נמשיך בפרסום קטעים נבחרים מיומן זה, גם בשבועות הבאים.

בציפיה ובביטחון גמור אשר תיכף ומי"ד ממ"ש נחזה ונראה בהתגלות הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א "מלך ביופיו" לעיני כל חי, ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו, ויכירו וידעו כל יושבי תבל במלכותו, ויכריזו כולם יחדיו, בקול גדול ובהתבטלות מוחלטת:

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ועד "חיילי בית דוד"

770 בית משיח, בית חיינו

¹ **ימות המשיח**, יום ועש"ק פ' אמור, ב' אייר ה'תשע"א – שנת "ביאת משיח" שנת ה'ק"י להולדת הוד כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מאתיים וחמישים שנה להסתלקות-הילולא של הבעש"ט ז"ל ברוקלין, נ.י.

התחיל לבכות ואמר: רבש"ע חפץ אני ללכת בדרך הקדש,
אם דרך המתנגדים היא דרך האמיתי אלך בה, וממנה לא אסור

ואם דרך החסידים אמיתית אז אבוא בקהלם ובדרכם אלך

"ועשה סימן לעצמו שכשילך חזרה להעיר, האיש אשר ימצאהו ראשונה
- אליהם יתחבר" • תולדות הרב החסיד רבי שמואל בצלאל ב"ר שלום
שבתי נ"ע שעפ"טל אשר זכה לשם קבוע בתואר "הרשב"ץ" • כתוב הוא
ע"י אחד מחברי תלמידי התמימים שי', אשר שמע מפיו הרשב"ץ נ"ע
בימי היותו בליובאוויטש • דברי ימי החסידים

רשב"ץ נולד בעיר שווינצניאן – פלך ווילנא, אביו הי' מחובשי בית המדרש ולא התעסק
במסחר כלל, רק אמו היתה עקרת הבית והיא הייתה הבעלת פרנסה, אביו הי' ירא שמים גדול
מיוחס ומתנגד, אמנם לא דיבר על כת החסידים רעה מעולם, מפני איסור דיבור לשון הרע
שמאן בכל אלה מפני האיסור, ומת בהיותו קרוב לשנת החמישים, ורשב"ץ נשאר יתום, וכאשר
אמו נישאת שנית, הותנה שרק יתנו לו לאכול, אבל כל היום ימצא מקומו בבית המדרש, וגם
יישן שמה, בעבור משך זמן קטן ובעל אמו הכירו כי נער רך הוא ולא יתקוטט עמזו ושקדן
בלימודו, קירבו בהתקרבות גדולה והתיר את התנאי אשר יוכל לישון בביתו, גם לקח עבורו
חבר שילמוד עמו, וכה עבר משך קרוב לארבע שנים.

בהיותו בן ט"ו שנים כבר היה באפשרו ללמוד בטוב גמרא ותוספות והיה שוקד על לימודו,
וכמעט שבחר לו הישיבה בבהמ"ד בתמידות, גדולי המתנגדים ובראשם הרב ר' הערשעלע
(הרב דשווינצניאן) קירבו אותו במאד, והרב הגביל עת בכל יום ללמוד עמו גמרא ותוספות
בעיון, וכה למד יותר משנה ומחצה ובמשך זמן זה הספיק ללמוד עם הרב הנ"ל הג' בבות
ומסכת שבת.

באחד הימים מימי הקיץ, ע"פ סיבה ומקרה אירע שעבר ע"פ ביהמ"ד של החסידים, כי
בעיר שווינצניאן היו חסידי רבינו הזקן בערך קרוב לשלושה מנינים¹.

כשנכנס לבהמ"ד וזה הי' בין מנחה למערב, ראה קיבוץ אנשים יושבים ולומדים בספר
קטן, כל אחד מחזיק ספר אצלו ומעיין בו, השתוקק במאד לעמוד שעה קלה ולשמוע במה הם
מדברים, קרב אל אחד היושבים והסתכל בספרו, והקשיב מה שלומדים.

בתוך כך ראה א' המסובים כי קרב איש זר משונאיהם בנפש התחיל לצווח, מה לך פה?

(1) אחד מהם הי' ר' יצחק חייט – ר' איטשעלע דער שניידער. וסיפר הרשב"ץ שבבית ר' יצחק הנ"ל
בשעה עשיית המלאכה היו מדברים וחוזרים דא"ת.

(2) כי אז היתה המחלוקת עוד בתוקפה.

הלא אתה לא תהי' חסיד כי יונק אתה מחלבה ושמנה של המתנגדים עלינו ומה לך פה, ויגרשהו.

הגרשו פעל בו התרגשות גדולה ובעת הילוכו התחיל להתבונן באלו הדברים, וכמו שכליבו דאג על זה שאנשים כאלו שהם חסידים, כי בליבו כבדם מבלי הביט על זה שהוא מתנגד, כי טעמו שכבדם הוא מפני שהכיר אחדים מהם ללומדים ויראי שמים, וסובלים כל כך רדיפות מהמתנגדים, והיו בעלי הוצאה גדולה על החזקת שו"ב חסיד ובלבד שיהי' שוחט בסכין דק, כי המתנגדים היו מחזיקים בשו"ב שוחט בסכין עב כידוע, וכל העול הכבד הזה ורבוי הרדיפות אין פועל עליהם מאומה, ואדברה הם מתחזקים מעת לעת, שמזה הבין שהם אנשים נעלים, ההולכים בדרך ישרה, ומשום זה כיבדם בלבן, ועתה שגרשוהו וגם אמרו לו שאתה יונק וכו' התחיל לפקפק על מהותם של החסידים, אמנם גם זה הבין שדיבורו של החסיד שאמר לו וגרשו אינם דברים בעלמא היוצאים ונובעים מפני הכעס, כי אם הם דברים שקולים ואומרים שלא בכעס וקפידא כלל, ואמורים באמת מפנימית הלב.

"ביותר המשיכוהו אחריהם ב' מעלות טובות שמצא בחסידים, הא' גודל הענוה שבהם, וההרגש והאחדות שלהם, והב' התקשרותם והתדבקותם לה' ית' ולתורתו"

וביותר המשיכוהו אחריהם ב' המעלות טובות שמצא בהחסידים, הא' גודל הענוה שבהם, וההרגש והאחדות שלהם, שכולם היו כאיש אחד, ולא הי' בהם אחד מנשא את עצמו לומר שהוא יחי' המנהיג והשר, אלא כולם כאחד, והב' התקשרותם והתדבקותם אל הבורא ית' ואל תורתנו הק' בכל עת, גם בהיותם מתעסקים בעסקיהם וכמו ר' יצחק חייט הנ"ל שבשעה שהי' עוסק במלאכתו הי' ג"כ מדבר דברי תורה, וכן אפילו אנשי מסחר שהי' עיסקם בשוק היו מדברים דברי תורה בכל עת, שכל זה פעל עליו הרבה.

וכנגד זה מצא את החסרונות בהמתנגדים וביותר את אשר כולם מתנשאים איש על רעהו וחולקים כבוד זה לזה, ובסתר לבבם איש על רעהו לא כן יחשובו, ובעת לכתו עבר במחשבתו כמה מן המעשים שראה מן הרב ר' הערשעלע, בהגבחת עצמו, ומהם דיחוי פירוש רש"י ז"ל בגמ' דב"ק, שהרב ר' הערשעלע אמר אשר הפירוש שלו הוא טוב יותר מפני רש"י, ומרגלא בפומי אשר רש"י לא הבין גמ' זו כו', ותוס' לא כיון יפה, אשר על כן החליט שיבדוק את החסידים, מעלותיהם וחסרונותיהם, וכן את המתנגדים, ואז יראה במה יבחר, כי במסתר לבבו נמשך הי' אחרי החסידים, אך הי' ירא לנפשו אם הוא דרך אמיתי, והתחלת בדיקתו יהיה שילך לשמוע איך החסידים מתפללים, כי שמע שעיקר עבודתם היא התפילה.

כעבור ימים אחדים הלך לבקר את המנין של החסידים בשעת התפילה, להתפלל שמה לא הי' באפשרו מפני שחסידים כורכים הרצועות (דתפילה של יד) מימין לשמאל. והמתנגדים משמאל לימין, ולכן עמד אחורי הדלת לשמוע איך הם מתפללים, אחד החלונות הי' פתוח ולכן הי' בטוח כי בודאי ישמע איך מתפללים ועמד משך שעה שלמה או יותר וליבו נמס בקירבו, כי תפילתם היתה בהתלהבות גדולה בצעקות ובכיות עד אשר התאפק לא יוכל ונכנס פנימה, והנה העומד אצל התיבה הוא החזן אומר לך הוי' הגדולה כו' בהתפעלות ומכה באגרופו על מצחו, וכולם כאחד מתפללים בדבקות והתקשרות גדולה, עד אשר בנקודת לבבו החליט שדרכם טובה, ובודאי זו התפילה רצוי' לפני הקב"ה ומתקבלת.

סיפר שראה אשר אחדים מהם הנה בעת תפלתם היו מופשטים מכל ענין גשמי וחומרי, ולא ידעו איי המה, וביתרון גברה התפעלותם בהגיעם לברכות קריאת שמע, אמנם העת לא הספיקה לו להמתין עדי גומרם תפילתם כי ירא פן יודע לרבו ודודו, מבקורו זה בבית המדרש של החסידים.

מן היום ההוא רוח אחרת היתה עמו, והתחיל לעיין מעט בתפלה, לשמוע פירוש המלות מהתפילה שהוא מתפלל, ומה מאוד הי' צר לו מזה שראה כמה מנכבדי העיר הלומדים ונחשבים ליר"ש, כשבאים לבמה"ד באמצע התפילה מתחילים המה ממקום שהציבור מתפללים שהוא היפך לגמרי מהתפילה בעיון, כמו שראה במנין החסידים, ואינם גם משמיעים לאוזנם מה שמוציאים מפיהם והתחיל לבדוק ברעיונו את המתנגדים ולתהות על קנקנם לדעת מהותם.

ראש המבוקרים הי' אצלו הרב ר' הערשעלע, שבכמה מקומות הי' מזכיר שבח עצמו ויכולתו בלימוד, עד אשר הוא כמו אחד מן הראשונים, וכי אינו מצטרך כלל לפירושי האחרונים, והכל הוא לוקח ממקורו מים התלמוד, ונהרות הרמב"ם הוא שט בטיסה אחת, ופסקי הרא"ש והתוספות הם ב' עיניו.

**"כנגד זה מצא
את החסרונות
בהמתנגדים וביותר
את אשר כולם
מתנשאים איש על
רעהו וחולקים כבוד
זה לזה, ובסתר
לבבם איש על רעהו
לא כן יחשובו"**

וככה מרגלא בפומי, ר' הירש האט ש"ס ותוספות צוקאפען, ירושלמי וסיפרא ורמב"ם אונטערן זייט [=לר' הירש יש ש"ס ותוספות מראשותי, ירושלמי וסיפרא ורמב"ם למרגלותי], אַ קלייניקייט [=מה בכך?!] ברוך השם שלשים שנה התמדה בלימוד יותר מי"ח שעות בכל יום.

בתפילתו הי' ר"צ [=ר' צבי (הירש)] ממעט כפי האפשרי יותר מחצי שעה לא הי' מאריך אפילו ביו"ט, ובגמר תפילתו הי' כמו עונג שפוך על פניו, כאיש שפרק מעליו עול כבד.

בכל זאת הנה לימודו עם הר"צ התחזק מזמן לזמן ותשוקתו אל הלימוד היתה חזקה, וזה הי' כל חפצו לשקוד בתורה, גם הרב מצידו מצאחו ראוי לקרבו וללמוד עמו עד אשר האציל עברו הרבה שעות ביום, ומאוד התענג מלימודו ולמד בשקידה בעיון, כמעט כל היום ומקצת הלילה.

אבל ירושה אחת נשאר לו מבקורו במנין החסידים, כי שם ליבו ביותר על התפילה ואם כי לא יכול להוציא הדבר אל הפועל, אבל בסתר לבבו השתוקק מאוד אל התפילה בעיון, ומעת לעת ברעיונו נסוג אחור מן המתנגדים מפני רוב מהירותם בתפילה והרבותם בשבח עצמם.

בעת לימודו עם הר"צ באחד הימים, בעומדם בלימוד איזו אגדה, נשתלשלו הדברים מענין לענין, עד אשר בא בדיבורים אודות ענין התפילה, אז הציע לפני רבו השאלה מהו הפי' דעיון תפילה.

ויענהו הרב ר"צ כי זה אינו דרך לפנינו ורק לפני גדולי ישראל.

ויאמר הרשב"ץ הלא מורי ורבי הוא גדול ושר בישראל, ומפני מה אינו מאריך בתפילתו וגם מקצר בה ביותר.

ויענהו הר"צ, בלימוד הנני ב"ה גדול בישראל וחד בדרא, אבל בדברים אלו אין לי שום שייכות, אך בני הכת הם שקרנים וצבועים והם עושים מעשים זרים ומאריכים בתפילתם,

התשובה הזאת הלהיבתו ביותר, ואז שאלו האם בא בדיבורים או בוויכוחים עם הכת, או שעכ"פ מתח עליהם קו ביקורת, לבקרה האם כן הוא כמו שאומרים עליהם, או שהחליט אודותם מבלי דרשו על פרטיות מהותם ורק תמך יסודותיו על שגאה המסורה איש מפי איש, בה ילך גם הוא מבלי מצא לנכון לתהות על קנקנם, והרי אפשר אשר הוא בשכלו ימצא אחרת מכמו שקיבל, ואפשר החליפו דרכם מאז ומקדם.

כשמוע הרב טענותיו, לא הרגיש כי היא שאלה שבאה אצלו על ידי מחשבה ועיון בזה, רק חשב שבהיותו בעל חושים ועוד רך בשנים אשר לא שמע תעלולי החסידים ואיש לא הסבירו עדיין מטרתם של החסידים ודרכם, ורק מן השפה ולחוץ המה טענותיו, והתענג מזה שראה שבעל כשרונות הוא, ומצא חוב קדוש לעצמו להבינו מסתרי החסידים ומחשבתם, והתחלת התגלותם, והתחיל אחת לאחת לספר לו דברים מגונים על החסידים ועל רבם הוא רבינו הגדול, כפי שקיבל מאנשי מעלה.

ימים רבים נמשכו הסיפורים, ופעם התפאר כי זכה לאכול לחם יחדו עם אחד מן המוסרים שמסרו את רבינו הגדול.

הרשב"ץ ביקשו כי יספר לו את פרטי המלשינות והר"צ סיפר לו הכל מה שידע, ובכל עת שהזכיר הר"צ את שמות המוסרים כינה אותם בכינויי כבוד גאון צדיק וכדומה, וישאלהו הרשב"ץ הלא המסירה והמלשינות אסורה עפ"י דין, ואיך הוא עוד מכנס בתוארי כבוד צדיק וגאון, ויענהו הר"צ כי אחד מתלמידי הגר"א היותר נעלים התיר זאת עפ"י דין, והתחיל לדבר בשבחו של הגר"א ותלמידיו, והשבחים היו כולם שבחים חומריים, והבכר מדבריו הי' כי הזהירו שח"ו בל יביט עליהם, ומכ"ש וק"ו שלא יבוא בקהלם ח"ו, אשר דרכם נוטה אל המינות והכפירה ר"ל, ואזהרתו היתה כפולה ומכופלת בזה.

"החליט שיבדוק

את החסידים

ואת המתנגדים,

מעלותיהם

וחסרונותיהם, ואז

יראה במה יבחר,

כי במסתרי לבבו

נמשך אחר החסידים

אך ירא אם הוא

דרך אמיתי"

השיחה הזאת האירה מעט את עיניו, כי רוב דבורי המתנגדים על החסידים המה בעקבות שגאה כבושה מסורה מאיש לאיש, בנוי על יסודות קלים וכבוד החסידים נתגדל בעיניו, כי לפי דעתו בנקל הי' להחסידים להראות בעליל כי חפים המה מפשע, וחטא אין בהם, ודרכם קדושה היא, והחליט בנפשו כי ילך אליהם בשעה שהם לומדים בין מנחה למערב לשמוע מה הם לומדים ובמה הם עוסקים ואז יראה ויחליט במה לבחור.

הגיע היום אשר החליט כי באותו היום יבקר את מנן החסידים להביא את החלטתו האמורה להתבונן בדבר לימודם והתעסקותם אל הפועל, אמנם למען הקדים את המקרה שלא יגרשוהו, כמו שהי' בפעם הראשונה, התייעץ בעצמו כי יתראה עם אחד מהחסידים ולפניו יגלה לבבו כי

לאחר הבינו מעט דרכם ומהותם בדעתו לבוא בקהלם, כי לבו אחריהם נמשך.

בפנות השמש הלך אל אחד החסידים וספר לו ענינו, וביקשו כי יהי' לו למגן ולמחסה שלא יגרשוהו, והאיש ההוא קירבו בהתקרבות, ויעץ לו שלא ילך אל עת הלימוד, אך הוא יגביל עברו זמן ויבינהו תחילה כללות הענין, ואת מקור החסידות והחסידים ויחוסם ואח"כ יראה מה שיעשה, ובאשר יבחר כן יעשה, והוטב הדבר בעיניו.

האיש הזה הי' אחד מפועלי ר' יצחק חייט הני"ל, ובכל ערב היו מתאחדים אל מקום קבוע, והוא סיפר לו כי הי' איש רם המעלה ונעלה רבינו הבעש"ט, וסיפר לו כמה אותות ומופתים ממנו, ואשר תחלה הי' בהעלם ואיש לא ידע ממנו, ואח"כ סיפר לו מאופן התגלותו, ועל דבר תלמידיו, ושלאחר הסתלקותו ישב על כסאו רבינו המגיד ממעזריטש, ואחריו תלמידו המובהק הרמ"מ מוויטעבסק שנסע לאה"ק, ועל כסאו ישב רבינו הגדול, ואח"כ סיפר לו סבת המחלוקת והמלשינות שהי' על רבינו הגדול ואופן הצלת רבינו הגדול, וגודל הניסים שנעשה לרבינו, עד אשר במשך כמה וכמה ימים הבינו והאיר עיניו בכל העניינים ובתוך הסיפורים הכירו (האָט ער אים געמאכט דערקענען) מהותו וקדושתו של רבינו הגדול, ומהות תורת החסידים וענין עבודה שלב אשר בזה הוא עבודת החסידים ודרכי החסידות.

המתנגדים הראשונים היו ביניהם בעלי צורה אבל טעו וחשדו בכשרים והמתנגדים דעתה – בדור ההוא – הנה רק בדרכי אבותיהם ילכו, ואין אחד מהם יודע על ברור מה היא שיטת החסידים.

הסיפורים של האיש קרבוהו, והשתוקקות ליבו אל החסידים והחסידות עוד התגברה, והודיע את האיש כי בחפצו עוד לבחון את הלימוד, והאיש עשה בקשתו ולקחו אתו עמו והושיבו אצלו בעת הלימוד והבינו כל ענין וענין, וכה עשה פעמים אחדות.

מכל ביקוריו ועיניו לא נודע לשום אחד מהמתנגדים ואיש לא ידע מזה. פעם אחת בלמודו עמהם הי' הלמוד קשה לפניו בהיותו עדיין רך בשנים, ולמדו אז את ספר התניא, אז יעץ לו החסיד כי יקח עמו הספר ויחזור על למודו בינו לבין עצמו, עצתו הוטבה בעיניו וכן עשה, ובישבו בבית המדרש חזר על למודו פעם ושתיים, ומאז התחיל להתנהג כן בתמידות.

באחד הלילות בישבו יחידי בביהמ"ד וחזרו על לימודו נכנס אחד מהמתנגדים וראה והנה נער לומד בעיון ובהתמדה והתענג מאד מזה, בקרבו ראה והנה לומד הוא בספר קטן וישב אצלו ושמע והוטב בעיניו, רשב"ץ לא הרגיש כלל בהנכנס, וישב ולמד ואח"כ הגביה עיניו וראה והנה איש יושב ממולו נפחד ונרעש במאד ומרוב הבלבול צעק בקול אוי, אוי (כי הלא עתה יודע ח"ו סודו, ומרה ח"ו תהי' אחריתו) ויחטוף את הספר ויצניעו בכיס בגדו.

הפחד שלו העיר חשד אצל האיש והתערער לשאול אצלו מה למד והתחיל לומר לו כי טוב הוא הלימוד הזה, ונראה לו בכי טוב, רשב"ץ חשב שחפץ להערימו בזה למען לא יכפור לו, וכל מה שזה מאמת לו יותר כי נראה לו הלימוד הזה הרי הוא נסוג אחור יותר ויותר, וממאן לומר לו עד אשר האיש התגבר עליו ולקח בחזקה את הספר ויביט בו ולא ידע מה זה, עד אשר ראה בתוכו צדיק רשע ובינוני וכו' והבין כי זהו הספר של כת החסידים.

ואז הבין מפני מה נרעש ונפחד רשב"ץ כל כך, ומדוע לא חפץ להראותו, והלך האיש וספר להרב ר' הערשעלע שהיום השכם בקר (זה הי' בקיץ) בשעה ג' או ד' מצא את הנער לומד בהתמדה בעיון באחד מספריהם של הכת.

**"עמד אחורי הדלת
לשמוע איך הם
מתפללים,
משך שעה שלמה
או יותר, וליבו
נמשך בקירבו,
עד אשר בנקודת
לבבו החליט
שדרכם טובה"**

בבואי לביהמ"ד – מספר האיש – השמש עוד טרם יצא, ראיתי כי הנער לומד בהתמדה בעיון גדול, שמעתי רק מילים בודדות, וגם בדברים שבין אדם לחברו הרי הוא דוחה כל טינא, כעס, וקפידא ולא זו בלבד שסיכול מחברו אלא יגמול לו טובה (רשב"ץ חזר אז פרק י"ב

בתניא) והי' לי שמחה לשמוע איך כי נער לומד בהשכמה בהתמדה כזו, ובתוך כך כשראה אותי נתבלבל וצעק בקול וחטף את הספר והצניעו בכיס בגדו, אז הבנתי כי בודאי נחטף במינות והוגה בספרי הכת, ולשם קודשא בריך הוא אזרתי כח גדול והתאבקתי עמו עד אשר לקחתי הספר ממנו והא לכס.

**"מן היום ההוא
רוח אחרת היתה
עמו, התחיל לעיין
מעט בתפלה,
והתחיל לבדוק
ברעיונו את
המתנגדים ולתהות
על קנקנם לדעת
מהותם"**

זכות גדול – אומר הר"צ – זיכך הבורא ב"ה להציל נפש מישראל, את הספר צריכים להראותו לדודו, יראה בעצמו איזה גידולים הוא מגדל בתוך ביתו, והמתחיל במצוה אומרים לו גמור, לך מהר וקרא את דודו שיבוא תיכף אלי.

בבוא דודו אל הר"צ סיפר לו ככל אשר בעיניו ראה האיש המספר, וגם הראה לו את הספר של הכת שמצאו אצלו, והר"צ איים על הדוד אשר מלימוד כזה יכול לבוא לידי כפירה ח"ו.

רשב"ץ נתיירא להישאר בבהמ"ד, ותחלה חפץ ללכת למנן החסידים, אך גם מזה התיירא, ויתחבא בגג בהכ"נ ושם הי' חור, וישמע כל הנעשה בבהמ"ד ובראותו כי מתפללי ותיקין הלכו לדרכם ירד ובא לבהכ"נ להתפלל, והי' שמח במאד שאיש לא דיבר אודות המאורע, והחליט כי ישאר כך.

אחרי התפילה הלך לבית אמו לאכול ארוחת הבוקר כבכל יום, וכאשר נכנס לבית עודנו עומד על מפתח הבית פגשהו דודו בהכאת עץ בראשו בחזקה מבלי אמור לו אפילו מילה אחת, ואח"כ הכהו בידיו עד אשר מרוב הכאב התעלף.

כראות האם כי בנה מתעלף צעקה מרה עד אשר בצעקתה החזירה נפשו אליו ודודו צועק עלי' האם אפיקורסים אחיזק בביתי טוב לך יותר כי ימות, אני הייתי מניח אותו מתעלף עד אשר תצא נשמתו, את אשה ובעלת רחמים, זכרי אם יחי' ויהי' אפיקורוס יהי' עגמות נפש הרבה יותר מאם ימות עתה בעודו יהודי כשר.

עברו איזה ימים ושב לאיתנו הראשון ובא לבהמ"ד כדרכו מאז ומקדם, אמנם תמורת הלימוד התחיל הרב לדבר עמו בדבר חטאו האיום, ואיך כי נלכד בפח ויפול ח"ו בידם, והגדיל והרחיב הדיבור מזה ביותר והוא שתק, ולא ענה לו על זה מאומה, ויהי כי הצירו כי ישיב לו האם ישוב עוד לכסלה או יקבל עליו שלא יבוא בקהלם עוד ויחוס על נפשו לא השיבו גם על זה, אך התחיל לסתור ראיותיו ודבריו, וכי באמת היא דרך ישרה והמתנגדים אינם אלא טועים ולכשיתברר להם טעותם הגדול הנה גם הם יתחרטו.

כראות הרב כי בקיא הוא בכל סדרי הענינים והמאורעות יותר ממנו, הבין כי לא יעלה בידו להשיבו, והודיע לדודו כי לשוא עמלו וכי נלכד הוא בפח יוקשים, וכשמוע הדוד כ"ז, נשבע כי לא יחזיקו בביתו אפילו רגע א', וגרש יגרשנו, והרב הודיע לכל הבע"ב כי זה הנער נלכד להכת ויזהרו ממנו, וציערו אותו במאד בחשבם פן ואולי זה יועיל להשיבו אליהם.

וכאשר דודו גרשהו מביתו הלך לבית המדרש, ואם כי לא גרשהו משם, אך כל אחד התגרה בו וקראהו אפיקורוס וכו', ורעב הי' לחם גם ביום הראשון וכה עברו עליו ימים שניים או שלשה בלא אכילה לפי הדרוש, ורק כי אמו היתה מביאה לו פרוסת לחם יבש להסיר רעבונו, וכה הי' עד ש"ק וש"ק בכלל.

בש"ק אחר התפילה הלך מחוץ לעיר והתחיל לבכות ואמר רשב"ע חפץ אני ללכת בדרך

הקדש והאמיתי, אם דרך המתנגדים היא דרך האמיתי אלך בה, וממנה לא אסור, ואם דרך החסידים אמיתית אז אבוא בקהלם ובדרכם אלך, ובכה בכי תמרורים, ועשה סימן לעצמו שכשילך חזרה להעיר, האיש אשר ימצאהו ראשונה, אם חסיד – יתחבר אליהם, ואם מתנגד אליהם יתחבר, וחקק האות בזכרונו ואת השם ביקש איך שהוא אבי יתומים הלא רחם ירחמנו ואת הדרך הטובה והאמיתית אותה לפנינו ישים.

בחזירתו העירה בא ברחוב הראשונה ולא פגש איש כי רוב אנשי העיר מההמון היו ישנים והבני תורה מהם יושבים ולומדים בבתיהם או בהבתי מדרשים, בעברו הלאה ראה מרחוק והנה הרב ר' הרשעלע הולך עם עוד שני אנשים, ויתעצב בקרבו, כי בעומק לבבו כבר הי' במוחלט שיהי' חסיד, ויתחבר אליהם ועתה רואה הוא כי מרחוק הולך הר"צ, אבל עוד תקוה הי' לו כי אפשר יפגוש בחסיד כי הדרך עוד רחוקה, והלך הלאה.

ובעוד הלכו ראה והנה אחדים מהחסידים יוצאים מבית המדרש שלהם ושמו בלבבו אבל לדאבונו פנו ערפם וילכו לצד השני באופן שלא פגש בהם, והנה להצלחתו בעוד רגע יצאו שני אנשים מבמהמ"ד דחסידים, ואחד מהם הוא החסיד אשר אליו פנה בתחלה כנזכר, ובראותו אותם צהלה נפשו בקרבו והנם הולכים הם לעומתו, וכפי שהבין מתנועות ידיהם דברו אודותו, והחסיד הראה לחבירו בידו עליו.

וכבר הי' לשיחה בעיר כי הנער שהי' הרב מוסר נפשו עליו בשקידה בלמוד ומפליא בכשרונותיו נלכד בפח הכת ומצאוהו הוגה בספריהם, דודו הכהו וגרשהו מביתו.

עברו רגעים אחדים והם נפגשים ואמר שבתא טבא להחסיד, א"ל החסיד מה נעשה עמך, לך לא יועיל מאומה, כאמור אם תכחש וגוי' ואתה תשאר מתנגד, וכנראה אין אתה ראוי להיות חסיד אוי ואבוי לך ולראשך, ואפי' אם יציקו מי חכמה על ראשך הנה אתה במצבך תשאר.

כעין תשובה על הדברים האלו ספר להם את הנעשה אתו, מיום שמצא אותו האיש חוזר על למודו ורוב יסוריו, את הסימן שעשה לעצמו, ואשר עתה הנה הוא מקבל על עצמו להתחבר אליהם, וכפי שיורוהו כן יעשה, החסיד קבלו אל ביתו ונתן לו לאכול ולשתות ולא הביט על זה שהי' עני ואביון.

ביום השני נודע להרב ולדודו כי נשאר הוא בין החסידים, והתחיל דודו להציק לאם הנער ולעשות לה יסורים ועגמות נפש, אמנם היא בהיותה אשה בעלת שכל וקראה לבנה ודברה על לבו, והוא הבינה את הענין בכללותו, גם היא הודתה כי דרכו טובה וישרה ובה ילך הלאה.

והחסיד למד עמו דא"ח בכל יום, ותחלת לימודו הי' ספר התניא, ד' והי' פעמים כל פרק, וספר שערי אורה לכ"ק אדמו"ר האמצעי זצוקלה"ה ולמד זה בתשוקה גדולה ובהתמדה וכל דבר שלמדו איתו הי' חוזר כמה וכמה פעמים, היו מקרים שחזר לימוד אחד, עשרים ושלושים פעמים.

באחת ההתוועדויות – פארבריינגען – הרשב"ץ הוכיח את תלמידי התמימים באמרו 'כד הוינן זוטרי' והיינו שומעים איזה דבר מן החסידים היינו נושקים כפות רגליהם, ואתכם מפטמים כעגלי מרבק ואתם אוטמים אזניכם משמוע.

"השיחה הזאת

האירה את עיניו, כי

דבורי המתנגדים

על החסידים המה

בעקבות שגאה

כבושה מסורה

מאיש לאיש,

וכבוד החסידים

נתגדל בעיניו"

חמשה ששה שעות רצופות – מספר הרשב"ץ – הייתי חוזר על למוד אחד שלמדני החסיד ר' משה, הוא – החסיד ר"מ – צוה עלי שאחר החזרה היטב בדבור אחזור כל למוד ולמוד בהרהור המחשבה שלש וארבע פעמים עד אשר התרגלתי להחזיק המחשבה בענין אחד כשלש שעות ויותר.

אם בעיני לא ראיתי – מספר רשב"ץ – ובאזני לא שמעתי לא הייתי מאמין אשר החסידים לומדים גמרא בעיון, ושהם בעלי סברא בחדושי תורה, ומה מאד נפלאותי בישיבי בפעם הראשונה להשיעור העיוני שלומדים החסידים שלש פעמים בשבוע, כי אז נודעה אשר אדמו"ר הזקן הראשון צוה אשר בכל עדה ועדה מקבוצ ומושב החסידים ילמדו הש"ס כולו במשך השנה ואשר ע"כ לומדים הם כל אחד לעצמו איזה מסכת במשך השנה, באופן שילומד הש"ס כולו, ונוסף לזה לומדים כולם יחדו מס' אחת לעיונא, ושעור זה הוא רק שלשה פעמים בשבוע.

כל פעם ופעם אשר שמעתי את השעור נתוסף לי רבוי ידיעה. והפרק ה' דתניא הוסיף לי תשוקה גדולה בלימוד התורה ביתר שאת מכמו שהי' לי מקדמת דנא.

באחד הימים פגש בו הרב ר"צ, הרשב"ץ הקדים לדרוש בשלומי, מתחלה פנה ממנו ולא ענהו, וכעבור רגע קרא אותו בשמו, ושאלהו אפשר יתחרט על מעשהו הרע.

הרשב"ץ השתמש בהזדמנות זו, והסיב הדברים לענין אחר, וישאלהו קושיא חזקה בהסוגיא שלמד אז, הר"צ התעמק לחשוב מחשבות בדבר השאלה, ויבאר את הסוגיא בפלפול גדול ועמוק, ודרך אגב דחה פרש"י, ואז אמר הרשב"ץ איך הוא למד את הסוגיא, ויתפלא הר"צ ויאמר כי הוא לימוד טוב, והודה כי מאז ועד עתה התעלה בידיעת הלימוד.

אז התחיל הרשב"ץ לבאר לפני הר"צ ונכבדי בית המדרש את מהות תורת החסידות שהיא מצות ידיעת ה', ליחדו, לאהבה וליראה ממנו אשר לולא ידיעת חכמת תורת החסידות אי אפשר לקיימם, וגם לימוד התורה וקיום המצות שבין אדם למקום ובין אדם לחבירו, הנה עפ"י תורת החסידות הוא באופן אחר לגמרי.

"לפי דעתו בנקל

לחסידים להראות

בעליל כי חפים

המה מפשע, ודרכם

קדושה היא,

והחליט כי ילך

אליהם בשעה שהם

לומדים ואז יראה

ויחליט במה לבחור"

עודנו מדבר, והנה לפתע פתאום פניו נסבו מימין לשמאל ומשמאל לימין וכל גופו רעד ממכת לחיים אשר הוכה מאחד אברכי המתנגדים, ועוד לא הספיק להגביה כובעו – אשר נפל מעל ראשו בעת שהוכה – והנה דם זב מפיו וחוטמו, וכרגע הסתלק כח זכרונו, וכאשר פקח עיניו ראה שהוא שוכב במנין החסידים.

סיפרו לו אשר בעת שהתעלף הכוהו בלי חמלה, ומהם אשר חפצו להכותו נפש, אמנם הרב ר"צ ואחדים מנכבדי הבני תורה היו נגד זה, אבל לא יכלו עמוד כנגד המכים, והודיעו להחסידים ובאו כולם כאיש אחד, ובעזרת הרב ר"צ והנכבדים הנ"ל הצילוהו, ויביאוהו לבית הכנסת של החסידים.

בעמל רב הושיבו נפשו מהתעלפות העמוקה, אבל הי' מונח כאבן דומם, כולו בוער באש מתלקחת, עיניו סגורות ופיו פתוח, והרופא אמר כי נחלה ר"ל בדלקת המוח, ודלקת הריאה, ויעש לו כמה תרופות ורפואות וכה שכב כשלשה שבועות עד אשר פקח את עיניו והתחיל להכיר את מכיריו.

ימים רבים לא ידע סיבת מחלתו כי שכח כל ענין הפגישה עם הר"צ, השיחה בלימוד

ודיבורו אודות החסידות והמכות אשר הוכה, וכאשר התרפא ושב לאיתנו יראו החסידים פן יכוחו המתנגדים ולא היו מניחים אותו לצאת יחידי החוצה, והי' יושב ולומד כל היום בבית החסיד ר' משה ואתו עמו היה הולך לבית המדרש וכה עסק בלימוד הנגלה ודא"ח משך רב עד אמצע חודש שבט.

ימי מגורו עם החסידים – מעת התחברו אליהם בימי הקיץ עד חודש שבט – חלפו ועברו עליו כצל שהם היו לו ימי ענג ועדן, והשביע בענג נפשו, וכשטף מים כבירים כן האיר לו כאו"א מהחסידים פניו להעמידו על האמת ולהדריכו בדרך החסידים התמימים והישרים, וכשמן הטוב באו הדברים בקרבו וכטל תחי' היו לו אמרי החסידים, וביותר גודל התמסרותם אליו באמת ואמונה טהורה ומטרתם אחת להעמידו על האמת היא תורת החסידות.

במשך העת הכירו החסידים את כשרונותיו הנעלים, וביתרון כח ההעמקה שהי' מיוחד בזה אשר נבאו לו מביני מדע עתידות נכבדות בהשגת תורת החסידות, וגם כח העוז שלו לבלתי נסוג אחור מהשיג חפצו גם אם מניעות גדולות ובצורות יעכבוהו, ורק בהדרך אשר בה בחר ילך השקט כאילו איש לא ימנעהו והכל מסכימים לו.

ולמען תת לו האפשרות לעלות מעלה מעלה בהשגת מטרתו מצאו לנכון וישר לפניו כי יסע בתור תלמיד אל אחד החסידים המפורסמים, וכאשר יעבור עליו משך זמן אצלו אז ראוי יהי' לבוא ליובאוויצ'ה לכ"ק אדמו"ר בעל הצמח-צדק וצוקללה"ה.

באחד הימים היתה ועידת החסידים בשווענציאן לטכס עצה על אודות מעמד ומצב החסידות והחסידים בעדתם, הנה על סדר היום הי' גם שאלת מקום למודו של המתחנך רשב"ץ.

אחרי ישוב הדעת בכל ההצעות אשר הציעו, הוחלט כי ישלחוהו אל הרב ר' מיכל אַפֿאַצקער שהי' חסיד רבינו הגדול מהיותר נעלים, והי' איש בעל רוח"ק, ואצלו ישיג מטרתו בידיעת החסידות ויתרגל עצמו בעבודה שבלב זו תפילה, והחסיד הרמ"א נ"ע ילמוד עמו ויכין אותו שיהי' ראוי לנסוע לליובאוויטש.

באחד הימים סיפר לו החסיד ר"מ כי בהתועדותם יחדו, התבוננו במצבו ובתכליתו, כי טוב לפניו ללכת לליובאוויטש להשיבה הגדולה אשר שם ובליובאוויטש ילמוד גם דא"ח, וישמע התורות מהאדמו"ר.

אמנם בכדי שיהי' באפשרו להתקבל בליובאוויטש צריכים הכנה בזה בלימוד ובעבודה שבלב, על ידי הוראת חסיד למדן ועובד ה', ויבחרו בהחסיד הר"מ נ"ע אַפֿאַצקער לשלחו אליו, ואם מסכים ע"ז אזי ישתדלו להביא החלטתם מהכח אל הפועל.

מובן הדבר כי הרשב"ץ מצדו הסכים על זה, אם כי לא ידע את הדבר לתכליתו, אבל זאת הבין כי בודאי טובתו הם דורשים.

**"כאשר נכנס לבית
עודנו עומד על
מפתן הבית פגשהו
דודו בהכאת עץ
בראשו בחזקה מבלי
אמור לו אפילו מילה
אחת, ואח"כ הכהו
בידיו עד אשר מרוב
הכאב התעלף"**

באחד מימי אדר והנה אחד מהחסידים נסע לליובאוויצ'ה, והדרך כמו שהיו נוסעים אז, עברה דרך עיר מושב ר' מיכל ז"ל, והציע כי הוא יקח את הנער עמו, וימסרהו להר"מ כמו שהחליטו, ויבקש עליו כמו שהחליטו, ויבקש עליו את הר"מ שיקרבו ויסביר לו פנים להורותו ולהבינו את תורת החסידות ולהשגיח עליו בהדרכתו למען ילך בדרך טובים, ולמען יהי' ראוי

במשך הזמן להיות חסיד, כלי לקבלת תורת החסידות, וזה יהי' שכל עבודתם ועמלם עליו, וגמול טוב על רוב היסורים והרדיפות שיסירו ורדפו המתנגדים אותם בגללן, הדבר הוטב בעיני החסידים, והסכימו כולם כי ודאי טוב יותר לשלחו עם אחד מאחייהם מלשלחו יחידי.

**"לפתע פתאום
פניו נסבו מימין
לשמאל וכל גופו
רעד ממכת לחיים
אשר הוכה מאחד
אברכי המתנגדים,
והנה דם זב מפיו
וחוטמו, וכרגע
הסתלק כח זכרונו"**

ימי מלחמה היו לו להרשב"ץ הימים ההם, כי תחלה חשב כי יסע ישר עם החסיד, ואל יקבל גם ברכת הפרידה מכל מכיריו ומיודעיו המתנגדים, אמנם כאיש נלבב ואוהב האמת והישר הנה בהביטו רוב הרדיפות והיסורים שרודפים את החסידים אשר לא נחשבו המתנגדים בעיניו נגד החסידים ומעלותיהם, לא נתנו לבו ללכת אליהם.

ענוותנותם של החסידים – חשב הרשב"ץ – גרמה כל זאת, ואפשר שגם הם לא היו מתאפקים ע"ז בדומי, ורק האזהרה הכפולה ומכופלת, של רבנו הגדול לכללות אנ"ש (הנדפסה באגה"ק סי' ד' ד"ה קטנתי) אשר מפני חיל ורעדה אחזה את החסידים גם לבוא בדברים עם המתנגדים, וכה התנהגו כולם כאיש אחד לעבור בשתיקה על כל מה שנעשה להם.

אמנם אחר כן עלה בדעתו שאדרבה ילך לקבל ברכת הפרידה מהם כי הלא נוסע הוא על זמן בלתי מוגבל, ומי יודע מתי יתראה עמהם, ואם עכשיו לא יודה להם עבור חסדם אתו עד שבא אל החסידים, מתי יתן להם את תודתו, והחליט ללכת לקבל ברכת הפרידה.

את החלטתו זאת לא סיפר גם למורו החסיד ר' משה, כי ירא אשר לא יניחו ללכת, וגם הוא בעצמו הי' ירא פן יכוהו עוד כאשר קרה אז.

אבל החפץ הפנימי להתראות עמהם פנים, ובפרט כאשר גם אז הנה הרב ר"צ ואחדים מהבני תורה היו נגד זה שיכוהו, וגם הם שלחו להגיד להחסידים כי ימהרו לבוא להצילו, וגם הם בעצמם השתתפו בהצלתו, החליט ללכת לקבל ברכת הפרידה ואשר לראשונה ילך להרב ר"צ.

הרשב"ץ בחר מועד מסוגל וילך להרב ר' הערשעלע ומצאהו יושב עם שני אנשים ועוסקים בפלפול בסוגיא אחת, ההצלחה שחקה פנים אליו, כי זה לא כבר למד זה הענין לאמתתו והתחיל לסדר עניניו איך להתערב ביניהם, בתחלה הביט עליו הרב כעל מי ששנה ופירש, ומ"מ ניכר הי' דבפנימי לבבו יאהבהו, גם עתה.

עברו רגעים אחדים וגם רשב"ץ נחשב על דגל המתווכחים וטעמיו ונמוקיו הפיקו רצון מאת הרב עד אשר פנה פניו אליו, ובכובד ראש שאלהו על מצבו הרוחני, ונכנס עמו בדברים, ואז נוכח כי אך למותר היו כל השערוריות שעשה אז בשעה שהתחבר אל החסידים.

כצאת הלומדים ונשארו הר"צ והרשב"ץ לבדם התחילו להתווכח בגוף הענין דמתנגדים וחסידים, והתחיל הרשב"ץ לסדר שורה שלמה של מעלות ומדות טובות של החסידים, ולעומתם המגרעות הנמצאות במתנגדים, והראה לדעת את הר"צ כי בכמה וכמה דברים הצדק את החסידים, ורק גודל התמסרותם אל רבינו הגדול הוא הצלחתם של המתנגדים כי לולא זאת כבר היו החסידים מראים במוחש צדקם אשר להם יאתה כבוד ותהילה על רוב תרונותם וענוותנותם, וכמוכרח הי' הר"צ להודות לו גם בענינים עיקרים ומה גם שהוכרח לעבור בשתיקה על כמה וכמה שאלות שהציע לפניו על מנהגי המתנגדים ועניניהם כי לא הי' לו מה להשיב עליהם ולתרצם.

השיחה הזאת הרימה מצב הרשב"ץ בעיני הר"צ והתחיל להתעניין יותר ויותר במצבו, ואז סיפר לו כי עתה החליטו מדריכי החסידים לשלחו אל אחד מהחסידים המפורסמים, וכי שם ילמוד משך זמן עדי יהי ראוי לנסוע לליובאוויטש, וכי מטרת ביאתו הוא לקבל ברכת הפרידה על זמן בלתי מוגבל.

כשמוע הר"צ כזאת התרגש מאוד ויאמר אף כי שמעתי אשר הרב דליובאוויטש הוא גאון גדול, בכל זה מקוה הוא, אם ילמוד עמו יהי לו פעולה יותר ודיבר על לבו כי ישאר עוד בשווינצ'אן, ולכה"פ ילמוד עוד כמו שנתים או שלש נגלה ואח"כ יסע לדרכו.

הרשב"ץ ענהו אשר מוריו ומדריכיו החסידים יראים שבלא ללמוד הנסתר אפשר ח"ו ישכח על נותן התורה, וע"כ בחרו לי הנסיעה מפה, וכי החסיד אשר אליו ישלחוהו יעמידו על בסיס נכון, וכגמרו לדבר התחיל לקבל ממנו ברכת הפרידה, וכמעט שזלגו עיני הרב דמעות וברכו שישאר עכ"פ יהודי מחזיק בתורת ד'.

**"בעמל רב השיבו
נפשו מהתעלפות
העמוקה, אבל הי'
מונח כאבן דומם,
כולו בוער באש,
עיניו סגורות ופיו
פתוח, והרופא אמר
כי נחלה ר"ל בדלקת
המוח והריאה"**

מהברכה הזאת התרגש הרשב"ץ, ואז נוכח לדעת כי צדקו החסידים באמרם כי המתנגדים מחזיקים עדיין בשטותם אשר ללמוד החסידות מקלקלת את למוך הנגלה, בה בשעה שאיש תבונות לא יאמר ככה, ואדרבה יבין וידע כי החסידות מחזקת את התורה וכידוע בענין עירוב קב חומטין, ובהתרגשותו זאת הלך מאתו.

עברו ימים אחדים והנה הגיעה העת שעליו הי' לנסוע עם החסיד כמבואר, ועדת החסידים נקהלו וברכו אותו ברכת הדרך להתלמיד, ומתוך שמחה ובכי מעורבים יחד נסע בלוית החסיד לדרכו.

בדרך התחיל הרשב"ץ לבקש מאת החסיד שיקחהו איתו לליובאוויטש כי השתוקק לראות את כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה, אבל החסיד מאן בזה, באומרו כי אין בכוחו להחליט זאת מבלי דעת כל קהל החסידים, וכי גם דעתו הפרטית מסכמת שישע תחילה להר"מ, וכאשר יעבור עליו שם זמן אז כדאי וטוב יהי' נסיעתו לליובאוויטש, למורת רוחו הוחלט כי ישאר אצל הר"מ, אף כי התבקש לנסוע לליובאוויטש רק על משך זמן קטן, היינו כמה שישאר החסיד בליובאוויטש, ומשם יחזור עמו. אבל כאשר החסיד הסביר לו שלפניו טוב יותר שישאר תחלה אצל הר"מ ז"ל, הסכים ג"כ ע"ז ושלשה ימים קודם הפורים באו להר"מ.

בבואם לבית הר"מ נתן שלום להחסיד וגם לו, ותומ"י אמר הר"מ זהו מהנפש אשר עשיתם בשווינצ'אן טוב טוב, והתחיל לקרבו והתחיל לבאר לו מהו"ע החסידות וכי זאת היא עבודה גדולה המכבדת מאד על העובד, וכי צריכים לזה סיעתא דשמיא, וכובד הדבר ומשאו. ועיקרה הוא שכל המעשים יהיו באמת, מבלי להטעות א"ע ח"ו, והודיעו את החידוש שחידש רבינו הגדול בתורת הבעש"ט ז"ל, וכל דבורו ואמרותיו היו כמו שאומרים לגר הבא להתגייר.

מנהגי הר"מ נפלאים היו, מושבו הי' תמידי בג הבית ושם הי' לומד ומתפלל ולא הי' מניח לאיש להיות עמו שם, רק תלמידו החדש היה אתו, תפלתו היתה בהתלהבות נוראה וכן תורתו היתה קבע יומם ולילה, לליובאוויטש לא הי' נוסע, רק הי' אצל רבינו הגדול, בעל התניא, בליאזנא, ושם שהה בערך ארבע שנים, ומאז לא היה נוסע לשום רבי.

וכה היה מרגלא בפומי, איך קען מיט זיי ניט שטיין אויף איין ברעט, זיי קענען ניט מגביל זיין האור, דער רבי פלעגט מגלה זיין אבער מגביל זיין אויך [=אינני יכול לעמוד עמם על קורה אחת, הם אינם יכולים להגביל את האור, הרבי הי' מגלה אך גם מגביל].

כל חסיד שהי' הולך לליובאוויטש ועובר דרך עיר מושב הר' מיכל אָפּאַצקער הי' נושא חפציו ומלוהו ב' או ג' מיל, הי' יושב תמיד בעירו ובמקומו, והי' למדן גדול, ומי' לא קיבל עליו עול הרבנות והי' מואס בזה, וגם התרחק מלדבר עם אנשים ועיקר חפצו הי' הבדירות.

שם ישב רשב"ץ שנה וחצי ושקד בתורה וגם בתורת החסידות, עפ"י הוראתו של החסיד ר"מ נ"ע.

אצל הר"מ – אומר רשב"ץ – קיבל יסודות החסידות, און הפשטה פון חסידות, דארטען האט זיך דערהערט דער אור אלקי ממש [=שם הי' נרגש האור האלקי ממש], וכמה פעמים אמר הר"מ כך מקובלני מפי רבינו הגדול ז"ל, ומה מאד שמח בלבבו על חלקו וגורלו בישבו לפני הר' מיכל אָפּאַצקער.

באחד הימים אמר הר' מיכל אָפּאַצקער כי עתה אין רצונו עוד שישאר אצלו, וכי עצתו שישע לליובאוויטש, וביאר לו כי מטרת נסיעתו אצלו כבר השיג, ועתה אם יוסיף לשבת אצלו לא יתוסף לו מאומה ע"ז.

כשמעו עצת הר' מיכל אָפּאַצקער כמעט דמעות שמחה נראו בעיניו והסכים על ההצעה ורק אחת ביקש את הר' מיכל אָפּאַצקער שיבאר לו ויבינו מה שיבקש מאת רבינו.

החסיד הר"מ ענהו כל שאלתו וגם הסבירו מה שצריכים לבקש מרבי, אמנם מה הגיד לו לא סיפר רשב"ץ.

בימים הנוראים הי' אצל הר"מ ואחרי החג התחיל להכין עצמו אל הנסיעה (פי' ההילוך) כי ברגליו הלך משווענציאן עד אָפּאַצק וברגליו הלך מאָפּאַצק לליובאוויטש. וביום ו' משפטים א' דר"ח אדר ראשון שנת תר"ח בא לליובאוויטש מקום חפצו אשר זה ימים רבים שנכספה וכלתה נפשו אליו.

"התחיל לסדר שורה שלמה של מעלות ומדות טובות של החסידים, ולעומתם המגרעות הנמצאות במתנגדים, והראה כי בכמה דברים הצדק את החסידים"

בעת הפרדו מהר' מיכל אָפּאַצקער הנ"ל נתן לו פתקא אל כ"ק אדמו"ר הצ"צ צוקללה"ה, והזהירו לבלתי לקרותה, מובן כי מפני הכבוד וביותר היראה לא הרהיב בתחלה עוז בנפשו לקרות את הצעטיל, אבל לא יכול להעמיד על עצמו ופתח הפתקא וראה הנייר חלק שאין כתוב בה מאומה והתפלל ע"ז.

ביום ה' ער"ח אדר ראשון יצא מהעיר דאָבראַמיסליע ובמשך היום הספיק ללכת עד המלון (קרעטשם) בערעזאָוונע הרחוקה כשבע וויאָרסט מליובאוויטש, בעל המלון כבדו בסעודת ערב, ובשעה השישית ערב שכב לנוח.

כשעה אחר חצות הלילה, הקיצו בעל המלון באמור לו כי אחד מהקצבים הולך לעיר ליובאוויטש וילך איתו יחדיו, ובבואו לליובאוויטש הי' עוד כמה שעות עד שיאיר היום, ונכנס לבית הכנסת של אדמו"ר ועמד אצל התנור.

בבואו לבית הכנסת מצא איזה אברכים יושבים ולומדים, ונתנו לו שלום ושאלוהו מאין בא, ולא השיב מאומה, וישב אצל התנור ויישן.

לקול הזכרת שם החסיד ר' מיכל מאַפּאַצק התעורר משנתו, וישמע קול אחד הזקנים מכריז מי הוא הבא אשר הביא פתקא מהחסידי ר' מיכל מאַפּאַצק, ויגש אל הזקן ויאמר אנכי הבאתי פתקא מהחסידי רמ"א, ויצעק עליו מדוע לא ענית בפעם הראשונה כי זה שלוש פעמים הכרזתי, ואתה לא ענית, ויאמר לו לך אחרי כי כ"ק אדמו"ר קורא אותך לבוא לחדרו.

מורא ופחד נפל עליו, וכל עצמותיו רעדו בבואו לחדר כ"ק אדמו"ר, הוכיחו על אשר עבר על פקודתו של החסיד הר"מ לבלתי לקרוא הפתקא אשר שלח על ידו.

בכל העת אשר הרשב"ץ הי' מזכיר אותן הדברים האחדים שאמר לו כ"ק אדמו"ר אז, הי' בוכה במר נפשו, והי' אומר על עצמו, אַ גיבאַרענער מתנגד בעדארף האבן גאר אַ אנדער זיכונ [=מתנגד מלידה זקוק לזיכונ אחר לגמרי].

בבואו לליובאוויטש הי' בן י"ט שנה לערך, ואז התגברה עליו התשוקה ללימוד הנגלה, וכמה פעמים נשמע ממנו שהפליא לספר גודל תשוקתו ביום הראשון לבואו לליובאוויטש אל לימוד הנגלה, עד שהי' אצלו כמו אש בוער ממש, והגם שהי' עייף ויגע מן הדרך הרב, וכל גופו הי' שבור לרסיסים, בכ"ז לא יכול להתאפק ויקח גמרא ללמוד וישב כל היום ולמד.

הנועם והעריבות שהי' לו ביום הראשון לבואו, הרעיונות מימי קדם, ושעתה היום הראשון לנצחון נפשו אשר בגללה עזב עיר מולדתו וקרוביו ובני משפחתו ואמו אשר היתה יקרה לו מאד, ואשר היא היתה היחידה הקרובה לנפשו כי מי לו ומה לו מכל קרוביו.

בעינו במחשבה הזאת זלגו עיניו דמעות, אך תומ"י התעורר בקרבו עוד בתוקף יותר ליתן ליבו ונפשו ומאודו אל כ"ק אדמו"ר הצ"צ זצוקלה"ה וכי ישכח כל קרוביו ומשפחתו וגם הנפש היחידה היא אמו, ואדמו"ר יהי' אביו, וזה כל ענינו, ועתה יהי' בעינו כאלו היום נולד, וזאת משפחתו וקרוביו.

עבר היום ולעת ערב אחר קבלת שבת קודש, וחסידי הרבה נתאספו אל המנין עד אשר איש את רעהו ידחקו, וגם הוא נדחף אל הכותל ושאל וחקר מה יהי' פה עתה, והגידו כי עת המיועדה לאמירת תורה עתה, ואדמו"ר יבוא לדרוש ברבים.

כעבור כחצי שעה ראה שבאו אנשים נכבדים ועמדו אצל הבימה הגדולה שבאמצע בהמ"ד, הם בני אדמו"ר כולם מלובשים בבגדי משי ובכובעי עור סאייבעל עגולות בראשיהם, ואיתם עוד אנשים מפוארים אשר עלו על הבימה ושאר העם דוחקים איש רעהו לקרב אל הבימה. ובמה"ד מלא אנשים מפה אל פה.

אחרי הרעש קול דממה וההמון נשקט ונחלק לחצי באמצע, ודרך רחבה נעשתה, ונכנס אדמו"ר מלובש בבגדי משי לבן ומצנפת לבנה בראשו.

**"ואז נוכח לדעת
כי צדקו החסידים
באמרם כי המתנגדים
מחזיקים עדיין
בשטותם אשר למוד
החסידות מקלקלת
את למוד הנגלה, בה
בשעה שאיש תבונות
לא יאמר ככה"**

עלה אל הבימה וישב לו במקומו והתחיל בפסוק "אם כסף תלווה את עמי כו", כסף היא הנשמה, ע"ש שהיא תמיד בכוסף ותשוקה לעלות למעלה וכדכתי' רוח האדם היא העולה למעלה, דאדם הם נש"י וכתוב אדם אתם כו', ודרז"ל אתם קרויים אדם, והנשמה היא נתונה בהלוואה לאדם, וכתוב ימים יוצרו כו' דיש מספר קבוע כו', וחסר יומא חדא חסר לבושה חדא.

התורה עשתה רושם אדיר עליו כאשר כבר רכש לו ידיעה נכונה בחסידות, והלהיבה לבבו במאוד, אחרי כלות אדמו"ר לדרוש הלך לו, וגם בני אדמו"ר הלכו להם איש לביתו, גם הוא – רשב"ץ – הלך למצוא לו מקום דירה, ואחד מבע"ב העיר ר' דוד צערקעס שמו. לקחו לאכול אצלו ביום הש"ק וגם מקום ללון נתן לו.

"פ"א הוכיח את הת':

'כד הוינן זוטרי'

והיינו שומעים איזה

דבר מן החסידים

היינו נושקים כפות

רגליהם, ואתכם

מפסמים כעגלי

מרבק ואתם אוטמים

אזניכם משמוע"

אחרי ש"ק חפץ ליכנס לאדמו"ר ובא בבקשה אל המשרת ר' חיים דוב וידחחו בשתי ידיו, כה עברו ימים אחדים עד שהכירו בן אדמו"ר ר' ליב ז"ל והבטיחו שבשבוע הבע"ל ישתדל עבורו שיכנס לאדמו"ר וכן הי'.

מעולם לא סיפר רשב"ץ את אשר דובר ביחידות, כמו שעשו כמה מהחסידים הגדולים אשר סיפרו היחידות שלהם, רק סיפר כי כ"ק אדמו"ר ענה לו, קענסט דאך לערנען, וועסטו לערנען ביי מיר צווישען די יונגע לייט [=אתה הרי יודע ללמוד, אתה תלמד אצלי בין האברכים]. א"ל רבי איך בין געקומען אהער לערנען זיך דאוונען [=רבי הגעתי לכאן ללמוד להתפלל], ודיבר עוד מה שדיבר.

ליום המחרת הודיעו המשרת כי הגבילו עבורו ארבעים קאפי' לשבוע, ואת זה יקבל מדי שבוע מידו, והוא ישב על התורה ועסק בתפלה והי' מקורב לכל בני אדמו"ר.

שתי שנים עסק הרשב"ץ בתורה ועבודת החסידות במנוחה, כ"ק הרי"ל בנו של כ"ק אדמו"ר הציע לו להתחתן עם איש אחד מליובאוויטש מה שהסכים ע"ז, ובשנת תר"י היתה חתונתו ולקחו חותנו על שולחנו על איזה שנים.

מרגלא בפומי' דרשב"ץ, שבע שנות שובע טעמתי בליובאוויטש, הן הנה השבע שנים משנת תר"ח עד שנת תרט"ו, שקדתי בלמודים בנגלה ובדא"ח, וה' נתנני לחן בעיני כ"ק הרי"ש בן זקונים של כ"ק אדמו"ר אשר חזר לפני הדרושים ששמעתי מכ"ק אדמו"ר גם חזר לפני ביאורי הדרושים ששמע ביחידות –

דברי ימי רשב"ץ ואורחות חייו, במשך יובל שנים – תרט"ו-תרס"ה, היא שלשלת ארוכה בדברי ימי החסידות והחסידים, ואי אפשר לנו לתת בקובץ זה התולדות על מילואם, כי יארכו הדברים, והננו נותנים בזה רק רשימה קצרה, ומקוים אנחנו כי יהי' האפשרות להדפיס מזמן לזמן פרקים מארחות חייו ושיחותיו.

בשנת תרט"ו עשה לו מסחר ספרים והי' מרויח בזה בכי טוב, עד שהי' מספיק לו כפי הדרוש לו על הוצאת ביתו.

בשנה ההיא נולד לו בן. בהיות הבן בן שנה נחלה בחולי גדול ר"ל והלך אל אדמו"ר לתת פדיון, ונכנס אליו והתחיל לבכות, א"ל אדמו"ר, לייג אַ נידער דעם פדיון [=הנח את הפדיון (על השולחן)], וזה הי' דבר מפורסם, שהפדיון שהאדמו"ר אינו לוקחו מן היד ומצוה להניחו על השולחן, הי' סימן לא טוב, כמה שביקש רשב"ץ לא הועיל והוכרח להניח על השולחן, השיבו אדמו"ר עס איז צו שפעט [=מאוחר מיד], והלך בבכי לביתו ומצא שמת הילד.

בשנת תרכ"ה מסר לו אדמו"ר את התו"א עם ההגהות להדפיסו, ובשנת תרכ"ו נמסר לו הלקו"ת להדפיסו, וטרם נסעו מסר לו אדמו"ר פדיון שיהי' במעזיבוז' על ציון הבעש"ט ז"ל.

ענינים נפלאים היו אתו בדרך מסעו הזאת, סיפר כי בהיותו במעזיבז' והבין שצריכים רחמים רבים ולבבו עליו בכה מאד. תוכן הפי"נ סיפר, כי יאריך ה' ימיו במנוחה ויקבל נחת מבניו וב"ב וירום קרן התורה והיהדות וכו'.

בהיותו בזייטאמיר עסוק בהדפסת הלכו"ת נודע לו מהסתלקות כ"ק אדמו"ר הצ"צ זצוקלה"ה, והי' שם עד קודם חגה"ש דשנת תרכ"ו, ובחודש אלול בא בסמוך לעיר לויבאוויטש ובשמעו בדרכו כי כ"ק מהרי"ל נ"ע הוא בקאפוסט, החליט לשבות אצלו שבת סליחות, ועל ר"ה תרכ"ז בא ללויבאוויטש.

בשנת תרכ"ט מינהו כ"ק אדמו"ר מוהר"ש לשד"ר ונסע עד שנת תרל"א, בפלכי מינסק וויטעבסק טשערניגוב ופאלטאווא, והי' חוזר דא"ח בהפלגה.

בשנת תרל"א ישב כל השנה בביתו בלויבאוויטש, ואז למד יחד עם כ"ק אדמו"ר הרה"ק ר' שלום דובער זצוקלה"ה דא"ח ב' פעמים בשבוע בבקר משעה ד' עד שעה ו' קודם התפלה, וכמה פעמים הפליא כ"ק אדמו"ר הרה"ק הנ"ל לספר גודל נועם הלמוד בריבוי הסברים הטובים.

כה נמשך זמן למודם לערך ג' חדשים אך באשר כ"ק אדמו"ר האריך אז בתפלה במאד וגם בשקידה בלימוד, ירא אז כ"ק אדמו"ר מוהר"ש פן יזיק לבריאותו וצוה שלא ללמוד עוד עם רשבי"ץ.

מני אז כל הימים ישב בקרעמענצוג, ופעם בשנה או שנתים הי' בא ללויבאוויטש לבקר את בני ביתו.

בשנת תרמ"ב בא על ר"ה, ביי"ג תשרי כשנסתלק הוד כ"ק אדמו"ר מוהר"ש נשאר עד ימי החנוכה בלויבאוויטש למען הרגיע ולנחם את ב"ב של אדמו"ר מוהר"ש שהיו אבלים נשברי לב על המכה הגדולה ועל השרפה הגדולה אשר שרף ה' בהלקח עטרת ראשם ומחמד עין כל ישראל.

בשנת תרמ"ד נסע אל המושבה באַלהאָקאָוו, והי' לו שם י"ב תלמידים אשר למד אתם גמרא ופוסקים, ובש"ק הי' חוזר דא"ח לפני הבע"ב וגם בני-ביתו לקח לשם.

בשנת תרנ"א החליף דירתו מבאַלהאָקאָוו לעיר ניקאָלאַיעוו, וגם שם למד עם נערים וגם צעירים היו באים אליו, והוא הי' לומד עמהם דא"ח בפנים, ובש"ק הי' חוזר לפניהם בע"פ.

בשנת תרנ"ג בקשו כ"ק אדמו"ר לבוא ללויבאוויטש ללמוד עם בנו ולר"ה שנת תרנ"ד בא ולמד אתו עד שנת תר"ס בערך, ולימודו הי' בעיון רב.

בשנת תר"ס נכנס בתור ראש משפיע למוד החסידות בישיבת "תומכי תמימים" בלויבאוויטש, עם קבוצת בחורי התלמידים ומשמרתו זו נמשכה עד סוף ימיו.

במוצאי ש"ק נשא, כרבע על שעה השתים עשרה לילה אור ליום א' ט"ו לחדש סיון תרס"ה, נפטר, ובא לקבורה כפי בקשתו בתוך החמשים אמה של אהלי קודש, ציוני כ"ק אדמו"ר הצמח צדק וכ"ק אדמו"ר מוהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, תנצב"ה.

(*) הערת המערכת: אודות שליחות מסתורית ומעניינת זו, ראה בשבועון 'בית משיח', גיליון 179, ע' 26.

- קטעים מיומן מ"בית חיינו" שי"ל ע"י מערכת "פאקס אַ שיחה" -

• יום הש"ק שמיני, מבה"ח וער"ח אייר ה'תשנ"א

לפני שנכנס הרבי להתועדות, היתה התעוררות גדולה בקרב אנ"ש והת' שיחיו. ולאחרי התייעצות עם כו"כ וכו' עורר הרה"ת ר' יצחק שי' שפרינגער בקרב כולם – כשעולה על השולחן, אשר לאחרי שהרבי יברך ברכת-הגפן יכריזו כל-הקהל ג"פ "עז-מת"י וג"פ "ווי וואנט משיח נאו", וכבר דקה לפני שהרבי נכנס שאג הקהל כשמנגן את הניגון שעל המילים "עז מת"י.

לפני שהרבי התחיל באמירת שיחה השניה – קם לפתע א' מאנ"ש והכריז "יחי המלך דוד לעולם", והוסיף באמרו לעבר הרבי אשר מכיון ש"צדיק גזור והקב"ה מקיים", שהרבי יגזור ע"ד ביאת המשיח; ועוד א' מאנ"ש שישב לידו צעק כדומה. בנתיים התחיל הרבי לדבר.

בשיחה הב' אמר בהמשך לזעקות הנ"ל: **הכוונה לעורר יהודים להביא הגאולה ע"י עבודתם הם (ולא שיטילו את המשימה עלי) וזה ע"י הוספת כ"א בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור.**

• יום חמישי, ד' אייר

הרבי נסע למקוה בשעה 1:00, כשיצא הרבי מהמכונית – כשהגיע למקוה, ניגשו פמליית הרה"ת ר' דוד שי' נחשון ומסר מכתב בו ה' כתוב פס"ד מרבני השכונה ד"כאן צוה ה' את הברכה", ע"ד התגלותו של מלך-המשיח נאו. כשמסר זאת, אמר לרבי בזה"ל: "דאס איז אַ פס"ד פון רבנים אז דער רבי איז מלך-המשיח, און ער דאַרף נתגלה ווערן". הרבי לקח את המכתב, הביט ע"ז ואמר: **"אַ יישר-כח, אַ יישר-כח"**. חזר מהמקוה בשעה 1:30.

להעיר עד"ז שבשבוע זה חילק הרבי כל יום מימי השבוע דולרים לצדקה, או בבקר (=יום א'); או בצהריים לאחר מנחה (=יום ד') או בלילה לאחר מעריב (=ימי ב-ג-ד-ה)!!

- אסיפה דחופה ב-770, להבאת המשיח בפועל ממש -

בשעה 9:30 זרם קהל רב ועצום ומילאו את ביהכ"נ "בית-חיינו – 770". כל מקומות הישיבה היו תפוסים ורבים עמדו משך שעותיים ושמעו את הנאומים חוצבי הלהבות וקולעים אל המטרה. על הבימה ישבו הרבנים זקני אנ"ש וחברי הוועד שיחיו. פתח והנחה הרה"ת ר' שמואל מ.מ. שי' בוטמאן, באמרו – שאסיפה זו היא אסיפה לפעולות ממשיות כדי להביא את המשיח.

נאם הרה"ת ר' שניי שי' גורארי, כשמאריך בזה שכי"א צריך לצאת בחוצות ולהודיע עד"ז שצריכים לתבוע את ביאת המשיח וכו'. אחריו נאם בנאום חוצב להבות ומתוך קירות לבבו זעק הרה"ת ר' דוד שי' נחשון עד"ז שצריכים לתבוע את התגלותו של כ"ק אדמו"ר שליט"א למלך המשיח, וצריכים להמשיך בהחתמות על העצומה לרבי עד"ז. נאום-זה א"א להביא לידי כתב מרוב ההתרגשות שבדברים, ונסתפק בתגובת א' (דלא מאנ"ש): **ער רעדט דאָך צו דער זאך!**

אח"כ נאם הרה"ת ר' ג.מ. שי' גרליק, חזר על תשובת הרבי אליו, והסביר כפי שהבין-הוא. והסיק כהנאום הקודם: להמשיך בהחתמת אנ"ש והת' על העצומה להתגלותו של אד"ש למה"מ.

כתוצאת מכהנ"ל יש לרשום כמה ענינים, ובקצרה:

(א) הקהל עומד בהתעוררות גדולה בזמן הזה ומנגנים בלי-הרף ובעוז את הניגונים בקשר לביאת משיח וכו"ב; כמו"כ מדברים בין א' לחבירו או בהתועדויות, ע"ד משיח וביאתו נאו;

(ב) בימים האחרונים הגיעו כמה אורחים מיוחדים מאה"ק, הרה"ת ר' דוד שי' נחשון ופמלייתו ר' אברהם שי' טאוב; ר' שמריהו שי' הראל, אשר עוסקים בענין זה ומעוררים עוד-יותר את הקהל כולו ע"ד ביאת המשיח בפועל-ממש;

(ג) התשובות האחרונות וכן דיבוריו המיוחדים של הרבי בהתועדויות ושיחות האחרונות נתנו ונותנות זרם-חשמלי בכל ההתעוררות הזאת וגורמות לפעולות ממשיות עוד יותר, ובמיוחד בש"ק זו בה זכינו לליקוט השבועי על פרשה תזריע אשר בו נדפס ע"ד המשיח ושמותיו.

"במענה על מכתבך
 אשר הנך מתעניינת בספורי
 תולדות כבוד קדושת
 רבותינו וספורי החסידים,
 טוב הדבר, אבל העיקר הוא
 אשר המוסר השכל מכל
 ספור יאיר לך לקבוע בכ
 מדות טובות והנהגה טובה".

לזכות כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח

מהרה יגלה אכיו"ר

•

לכבוד

שמחת בר המצווה של בני
 הת' יששכר דב קאליש נ"י
 ב' אייר ה'תשע"א

•

יחי אדוננו מורנו ורבינו
 מלך המשיח לעולם ועד

בהמשך לקבצים היוצאים מתחת ידינו
 מדי שבוע המכילים בתוכם שפע
 הוראות והנהגות מרבתינו נשיאנו
 וחסידים מדורות עברו, ופותרים צוהר
 בפני כל חסיד אשר שם ליובאוויטש
 נקרא עליו הרוצה להתבונן בדרכי
 החסידים הקדמונים כדי לדעת את
 הדרך אשר ילך בה, הגנו מתכבדים
 להגיש בפני ציבור אנ"ש והתמימים
 את ספר "דרכי החסידים" בו קיבצנו
 לפונדק אחד בעמל ויזע רב, את
 הפנינים שבפנינים - סולת מנופה -
 המהווה אוצר של ממש, להורות בפני
 החסיד דרך העולה בית א-ל אשר היא
 חייו ובה ידבק כל ימיו.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

